

Nr 218.

Av herr **Pettersson** i Dahl m. fl., *angående tillgodoräknande såsom tjänstgöringstid av tid, varunder inkallade jordbrukare och jordbruksarbetare varit tjänstlediga för jordbruksarbete.*

De till beredskapstjänstgöring inkallade jordbrukarnas möjlighet att få permission för att deltaga i jordbruksarbetet under särskilt bråda tider såsom vårsådd och skörd har varit föremål för upprepade överläggningar och framställningar såväl i riksdagen som hos myndigheterna. Likaså har dessa inkallades s. k. skördepermission väckt diskussion och givit anledning till många överläggningar.

Emellertid synes en viss oklarhet råda, huruvida denna permission skall anses utgöra tjänstetid eller inte. Vid den s. k. informationsriksdagen i fjol höst riktades följande fråga till statsrådet och chefen för försvarsdepartementet:

»Är icke jordbrukare eller jordbruksarbetare, som varit inkallad till beredskapstjänstgöring och som under densamma åtnjutit permission för brådskande jordbruksarbete, berättigad att erhålla tiden för densamma avräknad från tjänstgöringstiden?»

Statsrådet svarade härpå att »det finns inga bestämmelser utfärdade, som skulle medföra rättighet för dylik värnpliktig att få i sin beredskapstid inräkna tid, som han har varit hempermitterad för skördearbete eller jordbruksarbete övehuvudtaget. Intet hindrar därför en förbandschef, om han längre fram behöver folk, att i första hand kalla in dessa jordbrukare eller jordbruksarbetare, som ha gjort kortare tid än andra. Det finns emellertid föreskrift om att han icke får kalla in dessa jordbrukare endast därför att det skall skipas rättvisa. Han får icke förfara så, att han kallar in för mycket folk bara därför att han tycker, att en del personer tillhörande förbandet varit alltför mycket hempermitterade och gjort för litet tjänst. Om han däremot behöver folk, finns det icke något hinder för honom att inkalla personer, som ha gjort kortare tjänstgöring än andra».

Svaret kompletterades senare med att »det finns bestämmelser utfärdade, och enligt dessa bestämmelser får permission för jordbruksändamål icke antecknas som fullgjord beredskapstjänst. Det finns icke

något hinder för en förbandschef att kvarhålla sådana värnpliktiga vid tiden för de övriga värnpliktigas uttryckning, om förbandschefen är i behov av att ha kvar dessa personer».

Det förhåller sig således på det sättet att det helt ligger i vederbörande förbandschefs hand att bestämma, hur denna ledighet skall räknas. I praktiken fungerar också systemet mycket ojämnt; vid en del förband blir ledigheten avräknad och vid en del förband inte. Vid de sistnämnda förbanden få de beredskapsmän, som varit hemma för skördepermission, stanna kvar sedan andra rest hem. Kommer det till deras kännedom att beredskapsmän i samma läge som de själva men tillhörande ett annat förband fått resa hem, skapar detta irritation och ovilja. Samma bestämmelser böra tillämpas vid alla förband.

Till jämförelse må här nämnas den förordning, som gäller för civila tjänstemän (SFS 1942: 754):

»Tjänsteman, som avses i civila avlöningsreglementet eller civila icke-ordinariereglementet, ävensom befattningshavare vid statligt krisorgan må för utförande av skördearbete, som anvisats genom den offentliga arbetsförmedlingen, under högst tio dagar av september månad 1942 kunna beviljas tjänstledighet med oavkortad lön (arvode), under förutsättning att ledigheten icke föranleder förordnandet av vikarie eller anställande av ersättare.»

Här är alltså klart och tydligt sagt ifrån att om en civil tjänsteman får ledigt för skördearbete anvisat av arbetsförmedlingen, blir detta skördearbete räknat som tjänstetid. I överensstämmelse härmed fingo förra sommaren rekryter i 21—22 årsåldern två veckors ledighet, för så vitt de kunde förete intyg, att de under denna tid deltagit i jordbruksarbete. De fingo denna tid avräknad på tjänstgöringstiden och detta oavsett om de i det civila voro sysselsatta i jordbruksarbete eller inte.

Med dessa exempel för ögonen är det klart, att jordbrukare, som mången gång icke kunna skaffa ersättare till sitt jordbruk och därför nödvändigt behöva vara hemma, bli illa berörda, när det för deras del inte är möjligt att i likhet med andra få skördeledighet räknad såsom fullgjord tjänstgöring. Jordbruksledighetens längd varierar ganska avsevärt, varför det kunde tänkas, att den såsom godkänd tjänstetid bleve räknad med högst en månad. Vidare borde denna bestämmelse verka retroaktivt, så att de, som nu fullgöra sin beredskapstjänst, och under sommaren hade jordbruksledighet, få tillgodoräkna sig denna i hela sin beredskapstjänstgöringstid.

Med stöd av vad ovan anförts få vi därför hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära, att sådana bestämmelser med avseende på inkallade jordbrukares och jordbruksarbetares tjänstledighet för jordbruksarbete utfärdas, att dylik tjänstledighet med högst en månad räknas som fulljord tjänstgöringstid.

Stockholm den 23 januari 1943.

Anders Pettersson
i Dahl.

Osc. Werner.

K. E. Hansson,
Skediga.

J. V. Pettersson
i Norregård.

Hj. R. Nilson,
Spånstad.

Th. Gardell.

C. O. Carlsson
i Bakeröd.

Hjalmar Svensson.

Lars E. Andersson,
Hedensbyn.

Per Persson,
Norrby.

Jones Erik Andersson
i Ovanmyra.

Gust. E. Andersson
i Södergård.

Aron Gustafsson,
Lekåsa.